

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. rugsėjo 19 d.
(OR. en)

10941/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0180 (NLE)

ACP 65
WTO 93
RELEX 763
COAFR 211
FDI 13

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: Europos Sąjungos ir Angolos Respublikos susitarimas dėl palankesnių sąlygų sudarymo tvarioms investicijoms

EUROPOS SĄJUNGOS IR ANGOLOS RESPUBLIKOS SUSITARIMAS
DĖL PALANKESNIŲ SĄLYGŲ SUDARYMO TVARIOMS INVESTICIJOMS

TURINYS

PREAMBULĖ

I SKYRIUS – BENDROSIOS NUOSTATOS

II SKYRIUS – SKAIDRUMAS IR NUSPĖJAMUMAS

III SKYRIUS – LEIDIMŲ IŠDAVIMO TVARKOS SUPAPRASTINIMAS

IV SKYRIUS – RYŠIŲ PUNKTAI IR SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ DALYVAVIMAS

V SKYRIUS – INVESTICIJOS IR DARNUS VYSTYMASIS

VI SKYRIUS – GINČŲ VENĖGIMAS IR SPRENDIMAS

VII SKYRIUS – BENDRADARBIAVIMAS IR INSTITUCINĖS NUOSTATOS

VIII SKYRIUS – BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

PREAMBULĖ

EUROPOS SĄJUNGA, toliau – Sąjunga,

ir

ANGOLOS RESPUBLIKA, toliau – Angola,

toliau abi kartu – Šalys, o atskirai – Šalis,

ATSIŽVELGDAMOS į savo norą toliau stiprinti savo ekonominius ryšius ir užmegzti artimus bei ilgalaikius partnerystės ir bendradarbiavimo santykius siekiant skatinti darnų vystymąsi,

TROKŠDAMOS sutelkti bei išlaikyti investicijas, kurti naujas užimtumo galimybes ir gerinti gyvenimo lygį savo teritorijose,

PRIPAŽINDAMOS, kad reikia sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms didinant skaidrumą ir nuspėjamumą, supaprastinant leidimų išdavimo procedūras ir įtraukiant suinteresuotąsias šalis, kad būtų pagerinta investavimo aplinka,

ĮSITIKINUSIOS, kad taikant priemones, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos investicijoms, didinamos investicijos į labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones (toliau – LMMVĮ) ir labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių investicijos,

PRIPAŽINDAMOS, kad investicijomis gali būti remiamas darnus vystymasis, ekonomikos augimas, ekonominės veiklos įvairinimas ir padedama siekti pagal Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., kurią 2015 m. rugsėjo 25 d. priėmė Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja, (toliau – JT darbotvarkė iki 2030 m.) apibrėžtų tikslų,

PRIPAŽINDAMOS techninės pagalbos ir gebėjimų stiprinimo svarbą įgyvendinant šį Susitarimą,

PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimus, priimtus pagal Jungtinių Tautų Chartiją, ir atsižvelgdamos į Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje įtvirtintus principus,

ATSIŽVELGDAMOS į Partnerystės susitarimą tarp Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių, pasirašytą 2000 m. birželio 23 d. Kotonu, (toliau – Kotonu susitarimas), įskaitant jo esminius ir pamatinius elementus,

SUSITARĖ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 STRAIPSNIS

Tikslai

Šiuo Susitarimu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas Šalims pritraukti, plėsti ir išlaikyti tiesiogines užsienio investicijas ekonomikos įvairinimo ir darnaus vystymosi tikslais.

2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis Susitarimas taikomas Šalių nustatytoms ar paliktoms galioti priemonėms, darančioms poveikį investicijoms.
2. Šalys dar kartą patvirtina teisę savo teritorijose reglamentuoti taip, kad įgyvendintų teisėtus politikos tikslus, kaip antai susijusius su visuomenės sveikatos apsauga; socialinėmis paslaugomis; valstybiniu švietimu; sauga; aplinka, įskaitant klimato kaitą; visuomenės dorove; socialine apsauga; vartotojų apsauga; privatumu ir duomenų apsauga ir kultūros įvairovės skatinimu bei apsauga.

3. Šiuo Susitarimu nenustatomi ir nekeičiami su investicijų liberalizavimu susiję įsipareigojimai, juo nenustatomos ir nekeičiamos Šalių teritorijose įsisteigusių investuotojų ar jų investicijų apsaugos arba investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo taisyklės.

3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame Susitarime vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) su valdžios įstaigų pavestų funkcijų vykdymu susijusi veikla – nekomerciniais tikslais ir nekonkuruojant su vienu ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų vykdoma veikla, įskaitant teikiamas paslaugas;
- 2) leidimas – leidimas vykdyti bet kokią su investicijomis susijusią ekonominę veiklą, išduodamas pagal procedūrą, kurios investuotojas turi laikytis, kad įrodytų atitiktį būtiniesiems reikalavimams;
- 3) kompetentinga institucija – teisę priimti sprendimą dėl leidimo turinti centrinė, regioninė ar vietos valdžia ar institucija arba centrinės, regioninės ar vietos valdžios ar institucijos perduotus įgaliojimus turinti nevyriausybinė organizacija;

- 4) ekonominė veikla – pramoninio, komercinio ar profesinio pobūdžio veikla arba amatininkų veikla, įskaitant paslaugų teikimą, išskyrus su valdžios įstaigų pavestų funkcijų vykdymu susijusią veiklą;
- 5) įmonė – juridinis asmuo arba juridinio asmens filialas ar atstovybė;
- 6) steigimas – juridinio asmens įsteigimas arba juridinio asmens įsigijimas, įskaitant dalyvavimą valdant kapitalą, arba filialo ar atstovybės įsteigimas Šalies teritorijoje, siekiant sukurti ar toliau palaikyti ilgalaikius ekonominius ryšius;
- 7) investicijos – vienos Šalies investuotojų steigimas ir veikla siekiant vykdyti ekonominę veiklą kitos Šalies teritorijoje;
- 8) Šalies investuotojas – Šalies fizinis ar juridinis asmuo, siekiantis laikantis 6 punkto įsteigti, steigiantis ar įsteigęs įmonę kitos Šalies teritorijoje;
- 9) juridinis asmuo – juridinis subjektas, tinkamai įsteigtas ar kitaip organizuotas pagal taikytiną teisę, siekiantis ar nesiekiantis pelno, valdomas privačios ar valstybinės nuosavybės teise, įskaitant bet kokią korporaciją, patikos fondą, ūkinę bendriją, bendrąją įmonę, individualiąją įmonę ar asociaciją;

10) Šalies juridinis asmuo:

- a) Europos Sąjungos atveju – juridinis asmuo, įsteigtas ar organizuotas pagal Europos Sąjungos ar jos valstybių narių teisę ir vykdomas realią verslo veiklą¹ Europos Sąjungos teritorijoje;
- b) Angolos atveju – juridinis asmuo, įsteigtas ar organizuotas pagal Angolos teisę ir vykdomas realią verslo veiklą Angolos teritorijoje;

11) priemonė – bet kokia Šalies taikoma priemonė: įstatymas, reglamentas, taisyklė, procedūra, sprendimas, administracinis veiksmas ar kita;

12) Šalies priemonė – bet kuri priemonė, kurią nustato ar toliau taiko²:

- a) centrinė, regiono ar vietos valdžia ar jos institucijos arba
- b) nevyriausybinių organizacijų, vykdančių centrines, regiono ar vietos valdžios ar jos institucijų perduotus įgaliojimus;

¹ Atsižvelgdama į savo pranešimą apie Europos bendrijos steigimo sutartį PPO (dokumentas WT/REG39/1) Europos Sąjunga laiko, kad sąvoka „veiksminga ir nuolatinė sąsaja“ su Europos Sąjungos valstybės narės ūkiu, įtvirtinta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 54 straipsnyje, yra lygiavertė sąvokai „reali verslo veikla“.

² Patikslinama, kad „Šalies priemonės“ apima 12 punkto a ir b papunkčiuose išvardytų subjektų priemones, kurios nustatomos ar toliau taikomos tiesiogiai ar netiesiogiai duodant nurodymus, vadovaujant tų priemonių atžvilgiu vykdomai kitų subjektų veiklai ar ją kontroliuojant.

13) Šalies fizinis asmuo:

a) Sąjungos atveju – Sąjungos valstybės narės pilietis, kaip nustatyta jos teisėje¹;

b) Angolos atveju – Angolos pilietis, kaip nustatyta jos teisėje;

14) veikla – įmonės veikimas, valdymas, priežiūra, naudojimas, naudojimasis ja, jos pardavimas ar kitoks perdavimas ir

15) paskelbti – pateikti oficialiame leidinyje, pavyzdžiui, oficialiajame leidinyje ar oficialioje interneto svetainėje.

4 STRAIPSNIS

Didžiausio palankumo režimas

1. Kiekviena Šalis nedelsdama ir besąlygiškai kitos Šalies investuotojams ir jų investicijoms taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose taiko bet kurių kitų valstybių investuotojams ir jų investicijoms šio Susitarimo taikymo jos teritorijoje atžvilgiu.

¹ Terminas „fizinis asmuo“ apibrėžtis taip pat apima asmenis, kurie nuolat gyvena Latvijos Respublikoje, bet nėra Latvijos Respublikos ar bet kurios kitos valstybės piliečiai, tačiau pagal Latvijos Respublikos teisę turi teisę gauti nepiliečio pasą.

2. 1 dalis nelaikoma Šalies pareiga suteikti kitos Šalies investuotojams ar investicijoms pagal bet kurį režimą teikiamą naudą, gaunamą dėl:

- a) priemonių, kuriomis numatomas standartų ar kriterijų, taikomų išduodant leidimus, licencijas ar sertifikatus fiziniam asmeniui ar įmonei vykdyti ekonominę veiklą, pripažinimas arba prudencinių priemonių pripažinimas, kaip nurodyta 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše pasirašytos Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties 1B priede pateikto Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis priedo dėl finansinių paslaugų 3 dalyje, arba
- b) bet kokio dvišalio, regioninio ar daugiašalio susitarimo, pagal kurį jo šalys yra įsipareigojusios panaikinti iš esmės visas kliūtis tarpusavio investicijoms arba kuriame yra nustatyta šalių prievolė tarpusavyje suderinti vieno ar kelių ekonomikos sektorių teisės aktus.

3. Patikslinama, kad nuostatos, įtrauktos į kitus Šalies sudarytus tarptautinius susitarimus, pačios savaime nėra laikomos režimu, kaip nurodyta 1 dalyje, todėl į jas negalima atsižvelgti vertinant šio Susitarimo pažeidimą.

5 STRAIPSNIS

Kovos su korupcija ir kita neteisėta veikla priemonės

1. Šalys pripažįsta neigiamą korupcijos, pinigų plovimo, terorizmo finansavimo, mokestinio sukčiavimo ir mokesčių slėpimo poveikį ekonomikai ir visuomenei, be kita ko, trukdymą darniam vystymuisi ir atgrasymą nuo investicijų.

2. Kiekviena Šalis patvirtina savo įsipareigojimą imtis tinkamų korupcijos, pinigų plovimo, terorizmo finansavimo, mokestinio sukčiavimo ir mokesčių slėpimo prevencijos ir kovos su jais priemonių, susijusių su klausimais, kuriems taikomas šis Susitarimas, pagal tarptautiniu mastu nustatytus standartus, kuriuos ta Šalis yra patvirtinusi ar remia, pavyzdžiui, 2003 m. spalio 31 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtą Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją ir 2011 m. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) gaires daugiašalėms įmonėms, taip pat pagal dabartinius tarptautinio apmokestinimo srities standartus.

II SKYRIUS

SKAIDRUMAS IR NUSPĖJAMUMAS

6 STRAIPSNIS

Visuotinai taikomų priemonių administravimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad visos visuotinai taikomos priemonės, kurioms taikomas šis Susitarimas, būtų administruojamos tinkamai, objektyviai ir nešališkai.

7 STRAIPSNIS

Informacijos skelbimo reikalavimai

Kiekviena Šalis nedelsdama paskelbia ar kitaip viešai pateikia raštu ir – išskyrus kritines situacijas – ne vėliau kaip iki jų įsigaliojimo visas atitinkamas į šio Susitarimo taikymo sritį patenkančias visuotinai taikomas priemones taip, kad apie jas būtų galima informuoti investuotojus.

8 STRAIPSNIS

Paskelbimas iš anksto ir galimybė pateikti pastabų

1. Kiekviena Šalis¹, kiek tai praktiškai įmanoma ir laikydamasi savo teisinės priemonių priėmimo sistemos, iš anksto paskelbia:
 - a) pasiūlymus dėl visuotinai taikomų įstatymų ir kitų teisės aktų, kurie turi būti priimti dėl klausimų, patenkančių į šio Susitarimo taikymo sritį, arba
 - b) dokumentus, kuriuose pateikiama pakankamai informacijos apie a punkte nurodytus pasiūlymus, kad investuotojai ir kiti suinteresuotieji asmenys galėtų įvertinti, ar ir kaip gali būti padarytas poveikis jų interesams.

¹ Šalys susitaria, kad 1–4 dalyse pripažįstama, jog Šalys taiko skirtingas konsultavimosi dėl tam tikrų priemonių priėmimo sistemas, kol jos dar nėra galutinės, ir kad 1 dalyje nurodytos alternatyvos atspindi skirtingas teisines sistemas.

2. Kiekviena Šalis raginama, kiek tai praktiškai įmanoma ir laikantis jos teisinės priemonių priėmimo sistemos, taikyti 1 dalies reikalavimus bendro pobūdžio procedūroms ir administraciniams nutarimams, kuriuos ji siūlo priimti dėl klausimų, patenkančių į šio Susitarimo taikymo sritį.
3. Kiekviena Šalis, kiek tai praktiškai įmanoma ir laikydamasi savo teisinės priemonių priėmimo sistemos, investuotojams ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims nediskriminuodama suteikia pakankamai galimybių pateikti pastabas dėl siūlomų priemonių ar dokumentų, paskelbtų pagal 1 ar 2 dalį.
4. Kiekviena Šalis, kiek tai praktiškai įmanoma ir laikydamasi savo teisinės priemonių priėmimo sistemos, atsižvelgia į pastabas, pateiktas pagal 3 dalį.¹
5. Šaliai paskelbus 1 dalyje nurodytą visuotinai taikomą įstatymą ar kitą teisės aktą arba prieš tokių jų paskelbimą, Šalis raginama, kiek tai praktiškai įmanoma ir laikantis jos teisinės priemonių priėmimo sistemos, paaiškinti to įstatymo ar to kito teisės akto tikslus ir loginį pagrindą.
6. Kiekviena Šalis, kiek tai praktiškai įmanoma, stengiasi numatyti pakankamai laiko nuo 1 dalyje nurodyto įstatymo ar kito teisės akto paskelbimo iki jo taikymo investuotojams dienos.

¹ Ši nuostata neįpareigoja Šalies, priimančios ar toliau taikančios kokią nors priemonę dėl leidimo investuoti, priimti galutinį sprendimą.

9 STRAIPSNIS

Investavimo sistemos skaidrumas

1. Kiekviena Šalis elektroninėmis priemonėmis, pavyzdžiui, interneto svetainėje, ir, kai įmanoma, per vieną portalą pateikia ir, kiek įmanoma ir tinkama, atnauja šią informaciją:

- a) įstatymus ir kitus teisės aktus, konkrečiai susijusius su investicijomis;
- b) investicijoms taikomus apribojimus bei sąlygas ir
- c) atitinkamų kompetentingų institucijų, išduodančių leidimą investuoti, kontaktinę informaciją.

2. Kiekviena Šalis elektroninėmis priemonėmis, pavyzdžiui, interneto svetainėje, ir, kai įmanoma, per vieną portalą, nurodytą 1 dalyje, pateikia ir, kiek įmanoma ir tinkama, atnauja aprašymą, kuriuo investuotojai ir kiti suinteresuotieji asmenys informuojami apie praktinius veiksmus, kurių reikia imtis norint investuoti jos teritorijoje, įskaitant reikalavimus ir procedūras, susijusius su:

- a) įmonių steigimu ir įmonių registravimu;
- b) prijungimu prie pagrindinės infrastruktūros, pavyzdžiui, elektros energijos ir vandens tiekimo infrastruktūros;
- c) turto, pavyzdžiui, žemės nuosavybės teisių, įsigijimu ir registravimu;

- d) statybos leidimais;
 - e) nemokumo problemos sprendimais;
 - f) kapitalo pervedimais ir mokėjimais;
 - g) valiutos konvertavimo galimybėmis;
 - h) mokesčių mokėjimu ir
 - i) galimybėmis gauti finansavimą, ypač LMMVĮ.
3. Jokiam investuotojui Šalies teritorijoje netaikoma rinkliava už naudojimąsi informacija, pateikta pagal šį straipsnį ar 7 straipsnį.

10 STRAIPSNIS

Investavimo paskatų skaidrumas

1. Kiekviena Šalis elektroninėmis priemonėmis, pavyzdžiui, interneto svetainėje, ir, kai įmanoma, per vieną portalą suteikia prieigą prie informacijos ir, kiek įmanoma ir tinkama, atnaujina informaciją apie investavimo paskatas.

2. 1 dalyje nurodyta informacija apima visas investuotojams prieinamas paskatas, įskaitant finansines paskatas, mokesčių lengvatas ir pervedimus natūra, įskaitant nefinansines paskatas.
3. 1 dalyje nurodyta informacija apima šiuos elementus:
- a) paskatos teisinį pagrindą;
 - b) paskatos formą;
 - c) tinkamumo gauti paskatą reikalavimus;
 - d) paraiškos suteikti paskatą pateikimo procesą, įskaitant reikiamas formas bei dokumentus, ir
 - e) kompetentingų institucijų kontaktinius duomenis.

11 STRAIPSNIS

Sąsajos su priimančiosios šalies ekonomika

Kiekviena Šalis raginama investuotojams ir jos teritorijoje investuoti norintiems asmenims teikti informaciją apie vietos tiekėjus siekiant stiprinti ryšius su vietos ekonomika, didinti vidaus tiekėjų konkurencingumą ir didinti investicijų indėlį į darnų vystymąsi.

12 STRAIPSNIS

Konfidencialios informacijos atskleidimas

Nė viena šio Susitarimo nuostata nereikalaujama, kad Šalis teiktų konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas trukdytų teisėsaugai ar kitaip prieštarautų viešajam interesui arba kenktų konkrečių įmonių – valstybinių ar privačių – teisėtiems komerciniams interesams.

III SKYRIUS

LEIDIMŲ IŠDAVIMO TVARKOS SUPAPRASTINIMAS

13 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skyrius taikomas Šalių priemonėms, susijusioms su leidimu investuoti.

14 STRAIPSNIS

Paraiškų teikimas

Kiekviena Šalis, kiek tai praktiškai įmanoma, vengia reikalauti, kad pareiškėjas dėl kiekvienos paraiškos išduoti leidimą turėtų kreiptis į daugiau nei vieną kompetentingą instituciją. Jeigu veikla, dėl kurios prašoma leidimo, priklauso kelių kompetentingų institucijų jurisdikcijai, gali būti reikalaujama pateikti kelias paraiškas išduoti leidimą.

15 STRAIPSNIS

Paraiškų teikimo terminai

Jeigu Šalis reikalauja leidimo, ji užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos, kiek praktiškai įmanoma, leistų pateikti paraišką bet kuriuo metu ištisus metus. Jeigu yra nustatytas konkretus laikotarpis, per kurį galima pateikti paraišką išduoti leidimą, kompetentingos institucijos nustato pagrįstą paraiškos pateikimo terminą.

16 STRAIPSNIS

Elektroninės paraiškos ir kopijų priėmimas

Jeigu Šalis reikalauja leidimo, ji užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos:

- a) kiek įmanoma, priimtų paraiškas elektroniniu formatu ir
- b) vietoje dokumentų originalų priimtų dokumentų, kurių autentiškumas patvirtintas pagal Šalies teisę, kopijas, išskyrus atvejus, kai kompetentingos institucijos reikalauja pateikti dokumentų originalus, kad būtų apsaugotas leidimų išdavimo proceso vientisumas.

17 STRAIPSNIS

Paraiškų tvarkymas

1. Jeigu Šalis reikalauja leidimo, ji užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos:

- a) kiek praktiškai įmanoma, nurodytų orientacinį paraiškos tvarkymo laikotarpį;
- b) pareiškėjo prašymu, nepagrįstai nedelsdamos, pateiktą informaciją apie paraiškos statusą;

- c) kiek praktiškai įmanoma, nepagrįstai nedelsdamos įsitikintų, kad tvarkymui pagal Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus paraiška yra išsami;
- d) jeigu jos mano, kad pagal Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus¹ paraiška yra išsami tvarkymo tikslais, per pagrįstą laikotarpį nuo paraiškos pateikimo užtikrintų, kad:
 - i) paraiška būtų baigta tvarkyti ir
 - ii) pareiškėjas, kiek įmanoma raštu, būtų informuotas apie sprendimą dėl paraiškos²;
- e) jeigu jos mano, kad pagal Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus tvarkymo tikslais paraiška nėra išsami, per pagrįstą laikotarpį, kiek praktiškai įmanoma:
 - i) informuoja pareiškėją, kad paraiška nėra išsami;
 - ii) pareiškėjo prašymu nurodo, kokios papildomos informacijos reikia, kad paraiška būtų išsami, arba kitaip paaiškina, kodėl paraiška laikoma neišsamia, ir

¹ Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad visa informacija būtų teikiama nustatyta forma, kad ją būtų galima laikyti prašymu, kuris yra pakankamai išsamus, kad jį būtų galima nagrinėti.

² Kompetentingos institucijos gali įvykdyti ii papunktyje nustatytą reikalavimą raštu, be kita ko, paskelbta priemone, iš anksto informuodamos pareiškėją, kad jei per nustatytą laikotarpį nuo paraiškos pateikimo atsakymo negaunama, tai reiškia, kad paraiška buvo priimta. Nuoroda į žodį „raštu“ suprantama kaip apimanti elektroninį formatą.

- iii) pareiškėjui suteikia galimybę pateikti papildomą informaciją, kurios reikia paraiškai užpildyti¹;

jeigu nė vienas iš i, ii ir iii papunkčiuose nurodytų veiksmų neįmanomas, o paraiška atmetama dėl to, kad ji yra neišsami, kompetentingos institucijos užtikrina, kad pareiškėjas per pagrįstą laikotarpį būtų apie tai informuotas, ir

- f) jeigu paraiška atmetama jų iniciatyva arba pareiškėjo prašymu, informuoja pareiškėją apie atmetimo priežastis ir laikotarpį, per kurį galima apskųsti tą sprendimą, ir, jeigu taikoma, pakartotinės paraiškos pateikimo tvarką; pareiškėjui neužkertamas kelias pateikti kitą paraišką vien dėl to, kad ankstesnė paraiška buvo atmesta.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos leidimą išduotų iš karto, kai atsižvelgus į tinkamą tyrimą nustatoma, kad pareiškėjas įvykdė leidimo išdavimo sąlygas.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad išduotas leidimas įsigalioję nepagrįstai nedelsiant pagal taikytinas sąlygas².

¹ Dėl tokios galimybės kompetentinga institucija neprivalo pratęsti terminų.

² Kompetentingos institucijos nėra atsakingos už delsimą dėl priežasčių, už kurias jos nėra atsakingos.

18 STRAIPSNIS

Rinkliavos

1. Kiek tai susiję su visa ekonomine veikla, išskyrus finansines paslaugas, kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentingų institucijų taikomos leidimų išdavimo rinkliavos būtų pagrįstos bei skaidrios ir kad jomis pačiomis nebūtų ribojamos investicijos.
2. Kiek tai susiję su finansinėmis paslaugomis, kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos pareiškėjams pateiktų jų taikomų leidimų išdavimo rinkliavų sąrašą arba informaciją apie tai, kaip nustatomos rinkliavų sumos, ir nenaudoja rinkliavų kaip priemonės Šalies įsipareigojimams ar pareigoms išvengti.
3. Leidimų išdavimo rinkliavos neapima gamtos išteklių naudojimo, aukciono, konkurso mokesčių ar kitų nediskriminacinių priemonių, kuriomis suteikiamos koncesijos, arba pagal įgaliojimus skirtų įnašų už universaliųjų paslaugų teikimą.
4. Jei nėra neatidėliotinų aplinkybių, kiekviena Šalis skiria pakankamai laiko nuo naujų ar iš dalies pakeistų rinkliavų ir kitų privalomųjų mokėjimų, susijusių su investavimo leidimų išdavimo procedūromis, paskelbimo iki jų įsigaliojimo ir nuo informacijos, leidžiančios investuotojams suprasti tų rinkliavų ir kitų privalomųjų mokėjimų apskaičiavimą, paskelbimo iki jų įsigaliojimo. Tos rinkliavos ir tie kiti privalomieji mokėjimai netaikomi, kol nepaskelbiama ta informacija.
5. Kiekviena Šalis, kiek tai praktiškai įmanoma, nustato ar palieka galioti procedūras, pagal kurias leidžiama elektroniniu būdu sumokėti rinkliavas ir kitus privalomuosius mokėjimus, kuriuos renka atitinkamos kompetentingos institucijos, siekdamos išduoti leidimą investuoti.

19 STRAIPSNIS

Objektyvumas, nešališkumas ir nepriklausomumas

Jeigu Šalis nustato ar palieka galioti su leidimo išdavimu susijusią priemonę, ji užtikrina, kad atitinkama kompetentinga institucija paraišką tvarkytų, savo sprendimus priimtų ir juos vykdytų objektyviai, nešališkai ir nepriklausomai nuo asmenų, vykdančių ekonominę veiklą, kuriai reikalingas leidimas.

20 STRAIPSNIS

Skelbimas ir turima informacija

1. Jeigu Šalis reikalauja leidimo, ji nedelsdama paskelbia informaciją, būtiną investuotojams ar investuoti norintiems asmenims, kad jie laikytųsi to leidimo gavimo, galiojimo, dalinio keitimo ar atnaujinimo reikalavimų, techninių standartų ir procedūrų¹. Ta informacija, jei yra, apima:

- a) licencijų išdavimo reikalavimus ir procedūras bei kvalifikacinius reikalavimus ir kvalifikacijos patvirtinimo procedūras;

¹ Šalys gali išduoti leidimus nesilaikydamos šio straipsnio bet kuriuo iš šių su angliavandeniliais susijusių atvejų:

- a) teritorijai buvo taikoma ankstesnė šio straipsnio reikalavimus atitinkanti tvarka, dėl kurios nebuvo išduotas leidimas;
- b) teritorija yra nuolat prieinama žvalgymui ar gavybai arba
- c) išduoto leidimo atsisakyta prieš pasibaigiant jo galiojimui.

- b) atitinkamų kompetentingų institucijų kontaktinius duomenis;
- c) leidimų išdavimo rinkliavas;
- d) taikomus techninius standartus;
- e) sprendimų, susijusių su paraiškomis, apskundimo ar peržiūros procedūras;
- f) stebėsenos, kaip laikomasi licencijų ar kvalifikacijų sąlygų, procedūras arba jų vykdymo užtikrinimo procedūras;
- g) visuomenės dalyvavimo galimybes, pavyzdžiui, rengiant klausymus ar teikiant pastabas, ir
- h) paraiškų nagrinėjimo orientacinius laikotarpius.

2. Kiekviena Šalis raginama elektroninius pranešimus skelbti viename portale.

21 STRAIPSNIS

Priemonių rengimas

Jeigu Šalis nustato ar palieka galioti su leidimo išdavimu susijusias priemones, ji užtikrina, kad:

- a) tos priemonės būtų grindžiamos aiškiais, objektyviais ir skaidriais kriterijais, kurie gali apimti kompetenciją ir gebėjimą vykdyti leidžiamą ekonominę veiklą, be kita ko, laikantis Šalies norminių reikalavimų, pavyzdžiui, sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimų, susitariant, kad kompetentingos institucijos gali įvertinti kiekvieno kriterijaus svarbą;
- b) procedūros būtų nešališkos, lengvai prieinamos visiems pareiškėjams bei tinkamos įrodyti, kad pareiškėjai atitinka reikalavimus, ir
- c) dėl pačių procedūrų nebūtų nepagrįstai trukdoma įvykdyti reikalavimus.

IV SKYRIUS

RYŠIŲ PUNKTAI IR SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ DALYVAVIMAS

22 STRAIPSNIS

Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms ryšių punktai

1. Kiekviena Šalis, laikydamosi savo teisinės sistemos, išlaiko ar įsteigia atitinkamus palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms ryšių punktus, kurie veiktų kaip pirmieji kontaktiniai centrai investuotojams dėl priemonių, darančių poveikį investicijoms.
2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms ryšių punktai reaguotų į investuotojų ir kitos Šalies pagal šį straipsnį įsteigtų palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms ryšių punktų užklausas, siekiant prisidėti prie veiksmingo šio Susitarimo taikymo.
3. Jeigu palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms ryšių punktas negali atsakyti į 2 dalyje nurodytą užklausą, jis stengiasi suteikti reikiamą pagalbą, kad užklausos teikėjas gautų atitinkamą informaciją.
4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad užklausas ir informaciją pagal šį straipsnį būtų galima teikti elektroninėmis priemonėmis.

5. Pagal šį straipsnį pateikta informacija nedaro poveikio sprendimui, ar priemonė suderinama su šiuo Susitarimu.

23 STRAIPSNIS

Problemų sprendimo mechanizmai

1. Kiekviena Šalis stengiasi nustatyti ar toliau taikyti tinkamus mechanizmus investuotojų ar norinčių investuoti asmenų problemoms, galinčioms kilti taikant bet kurią visuotinai taikomą priemonę, kuriai taikomas šis Susitarimas, spręsti.
2. 1 dalyje nurodyti mechanizmai turi būti lengvai prieinami, be kita ko, LMMVĮ, taikomi apibrėžtos trukmės laikotarpiu ir skaidrūs. Jais nedaromas poveikis jokioms Šalių nustatytoms ar toliau taikomoms apeliacinėms ar peržiūros procedūroms ir ginčų sprendimo mechanizmui, sukurtam pagal šio Susitarimo VI skyrių.

24 STRAIPSNIS

Agentūrų veiklos koordinavimas vidaus lygmeniu

1. Šalys pripažįsta institucijų ir agentūrų, atsakingų už priemonių ir procedūrų, susijusių su investicijomis, reglamentavimą ir įgyvendinimą, glaudaus koordinavimo vidaus lygmeniu svarbą, nes tai yra priemonė sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms, jas pritraukti, išlaikyti ir plėsti.

2. Kiekviena Šalis stengiasi nustatyti ar toliau taikyti veiklos koordinavimo mechanizmus, kuriais siekiama:

- a) sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms;
- b) skatinti reglamentavimo nuoseklumą ir vyriausybės priemonių bei procedūrų nuspėjamumą ir
- c) skatinti centrinių, regioninių ir vietos investicinių priemonių bei procedūrų nuoseklumą.

3. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas koordinavimo procesui, kiekviena Šalis raginama jos teisinę sistemą atitinkančiu būdu paskirti vadovaujamąją agentūrą.

25 STRAIPSNIS

Reglamentavimo nuoseklumas ir poveikio vertinimai

1. Šalys pripažįsta veiksmingos, nuoseklios, skaidrios ir nuspėjamos investicijų reglamentavimo sistemos svarbą.

2. Kiekviena Šalis raginama pagal savo atitinkamas taisykles ir procedūras atlikti į šio Susitarimo taikymo sritį patenkančių svarbių¹ visuotinai taikomų priemonių, kurias ji rengia, poveikio vertinimą.

¹ Kiekviena Šalis gali nustatyti, kokios priemonės šio Susitarimo tikslais yra laikomos svarbiomis visuotinai taikomomis priemonėmis.

3. Šalys pripažįsta, kad atliekant 2 dalyje nurodytus poveikio vertinimus turėtų būti atsižvelgiama į galimą siūlomų priemonių poveikį LMMVĮ bei darniam vystymuisi.

26 STRAIPSNIS

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis ir periodinės peržiūros

1. Kiekviena Šalis raginama, jos nuomone, tinkamu periodiškumu peržiūrėti savo visuotinai taikomas priemones, kurioms taikomas šis Susitarimas, darančias poveikį investicijoms, kad nustatytų, ar konkrečios jos įgyvendintos priemonės turėtų būti pakeistos, supaprastintos, išplėstos ar panaikintos, kad Šalies investicijų sistema taptų veiksmingesnė siekiant jos politikos tikslų ir tenkinant konkrečius LMMVĮ poreikius.
2. Kiekviena Šalis raginama periodiškai peržiūrėti savo leidimų išdavimo rinkliavas ir kitus privalomuosius mokėjimus, kad būtų sumažintas jų skaičius ir įvairovė.
3. Kiekviena Šalis raginama atliekant savo peržiūros veiksmus atsižvelgti į suinteresuotųjų šalių atsiliepimus ir naudotis atitinkamais tarptautiniais veiklos rezultatų rodikliais.
4. Šalys raginamos Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitete, nurodytame 43 straipsnyje, pasidalyti savo patirtimi atliekant periodines peržiūras ir iš to plaukiančiomis politikos rekomendacijomis.

27 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimo netaikymas

VI skyrius netaikomas 24, 25 ir 26 straipsniams.

V SKYRIUS

INVESTICIJOS IR DARNUS VYSTYMASIS

28 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys pripažįsta, kad darnus vystymasis apima ekonominę plėtrą, socialinį vystymąsi ir aplinkos apsaugą, o kiekvienas iš šių trijų elementų yra priklausomas vienas nuo kito bei papildo vienas kitą, ir patvirtina savo įsipareigojimą sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms tokiu būdu, kuriuo padedama siekti darnaus vystymosi tikslo.
2. Šio skyriaus tikslas – stiprinti darnaus vystymosi, visų pirma, jo darbo ir aplinkos aspektų, integravimą į Šalių investicinius santykius taip, kad būtų padedama siekti JT darbotvarkėje iki 2030 m. nustatytą darnaus vystymosi tikslą.

29 STRAIPSNIS

Teisė reglamentuoti ir apsaugos lygiai

1. Šalys pripažįsta kiekvienos Šalies teisę nustatyti, jos nuomone, tinkamą savo tvaraus vystymosi politiką ir prioritetus, vidaus aplinkos ir darbuotojų apsaugos lygį ir priimti ar keisti savo atitinkamus įstatymus ir politiką. Tokie apsaugos lygiai, įstatymai ir politika atitinka kiekvienos Šalies įsipareigojimus laikytis šiame skyriuje nurodytų susitarimų ir tarptautiniu mastu pripažintų standartų.
2. Kiekviena Šalis siekia užtikrinti, kad jos atitinkamuose įstatymuose ir politikoje būtų numatyta ir skatinama aukšto lygio aplinkos ir darbuotojų apsauga, ir siekia kelti tokios apsaugos lygį bei gerinti įstatymus ir politiką.
3. Siekdama skatinti investicijas Šalis nesilpnina ir nemažina savo aplinkos apsaugos ar darbo įstatymais užtikrinamo apsaugos lygio.
4. Šalis neatsisako savo aplinkos ar darbo įstatymų arba kitaip nuo jų nenukrypsta ir nesiūlo jų atsisakyti ar nuo jų nukrypti, kad būtų skatinamos investicijos.
5. Šalis savo nuosekliu ar pasikartojančiu veikimu ar neveikimu neturi liautis veiksmingai užtikrinti, kad būtų laikomasi jos aplinkos ar darbo įstatymų, kad paskatintų investicijas.

6. Šalys netaiko savo atitinkamų aplinkos ar darbo įstatymų taip, kad jais būtų savavališkai ar nepagrįstai diskriminuojamos arba užslėptai ribojamos tarptautinės investicijos.

30 STRAIPSNIS

Daugiašaliai darbo standartai ir susitarimai

1. Šalys patvirtina savo įsipareigojimą skatinti investicijų plėtrą taip, kad būtų užtikrintas deramas darbas visiems, kaip nurodyta Tarptautinės darbo organizacijos (toliau – TDO) deklaracijoje dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos, kurią 2008 m. birželio 10 d. Ženevoje priėmė Tarptautinė darbo konferencija (toliau – 2008 m. TDO deklaracija dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos).

2. Pagal TDO Konstituciją ir 1998 m. birželio 18 d. Ženevoje Tarptautinės darbo konferencijos priimtą TDO deklaraciją dėl pagrindinių principų ir teisių darbe bei jos tolesnius veiksmus kiekviena Šalis savo teritorijoje, įskaitant eksporto perdirbimo zonas ir kitas specialias ekonomines zonas, gerbia, skatina ir veiksmingai įgyvendina tarptautiniu mastu pripažintus pagrindinius darbo standartus, kaip nustatyta pagrindinėse TDO konvencijose, ir veiksmingai įgyvendina kitas TDO konvencijas, kurias atitinkamai ratifikavo Sąjungos valstybės narės ir Angola.

3. Kiekviena Šalis, laikydamosi savo įsipareigojimo didinti investicijas siekiant darnaus vystymosi tikslo, įskaitant jos darbo aspektus, skatina investicijų politiką, kuria padedama įgyvendinti tikslus, nustatytus 2008 m. TDO deklaracijos dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos deramo darbo darbotvarkėje ir 2019 m. birželio 21 d. Ženevoje Tarptautinės darbo konferencijos priimtoje TDO šimtmečio deklaracijoje dėl darbo ateities.
4. Kiekviena Šalis, jeigu ji dar nėra to padariusi, nustato ir taiko veiksmingą darbo inspekcijos sistemą visuose ekonomikos sektoriuose, įskaitant žemės ūkio ir kasybos veiklos sektorius.
5. Šalys bendromis pastangomis siekia stiprinti savo bendradarbiavimą su investicijomis susijusiais darbo rinkos politikos ir priemonių aspektais atitinkamai dvišaliu ir regioniniu lygmenimis bei tarptautiniuose forumuose, įskaitant TDO.

31 STRAIPSNIS

Daugiašalis aplinkos apsaugos valdymas bei susitarimai

1. Šalys pripažįsta Jungtinių Tautų aplinkos programos (toliau – UNEP) Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos (toliau – UNEA) ir daugiašalio aplinkos valdymo bei susitarimų svarbą tarptautinei bendruomenei reaguojant į pasaulinius ar regioninius aplinkosaugos iššūkius ir pabrėžia poreikį didinti investicijų ir aplinkos politikos tarpusavio papildomumą.

2. Kiekviena Šalis veiksmingai įgyvendina daugiašalius aplinkos susitarimus, protokolus ir dalinius pakeitimus, kuriuos ji yra ratifikavusi (toliau – DAS). Šalys patvirtina savo įsipareigojimą skatinti investicijų plėtrą taip, kad būtų užtikrinta aukšto lygio aplinkos apsauga.

3. Šalys bendromis pastangomis siekia stiprinti savo bendradarbiavimą su investicijomis susijusiais aplinkos politikos ir priemonių aspektais atitinkamai dvišaliu ir regioniniu lygmenimis bei tarptautiniuose forumuose, įskaitant Jungtinių Tautų aukšto lygio politinį forumą darnaus vystymosi klausimais, UNEP, UNEA, DAS ir Pasaulio prekybos organizacijoje (toliau – PPO).

32 STRAIPSNIS

Investicijos ir klimato kaita

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu imtis skubių kovos su klimato kaita ir jos poveikiu veiksmų, ir investicijų vaidmenį siekiant to tikslo, vadovaujantis 1992 m. gegužės 9 d. Niujorke priimta Jungtinių Tautų bendrąja klimato kaitos konvencija (toliau – UNFCCC), pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje priimto Paryžiaus susitarimo (toliau – Paryžiaus susitarimas) tikslu bei uždaviniais ir kitais DAS bei daugiašaliais klimato kaitos srities dokumentais.

2. Kiekviena Šalis:

- a) veiksmingai įgyvendina UNFCCC ir Paryžiaus susitarimą, įskaitant savo įsipareigojimus, susijusius su nacionaliniu lygmeniu nustatytais įpareigojančiais veiksmais, ir
- b) stiprina investicijų ir klimato sričių politikos ir priemonių tarpusavio papildomumą ir taip padeda pereiti prie mažo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, efektyvaus išteklių naudojimo ekonomikos ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi.

3. Šalys bendromis pastangomis siekia stiprinti savo bendradarbiavimą atitinkamai dvišaliu ir regioniniu lygmeniu ir tarptautiniuose forumuose, įskaitant UNFCCC, PPO, 1987 m. rugsėjo 16 d. Monrealyje priimtą Monrealio protokolą dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir Tarptautinę jūrų organizaciją, dėl klimato kaitos srities politikos ir priemonių aspektų, susijusių su investicijomis.

33 STRAIPSNIS

Investicijos, kuriomis prisidedama prie darnaus vystymosi

1. Laikydamosi savo įsipareigojimo didinti investicijas siekiant darnaus vystymosi tikslo, Šalys sudaro palankesnes sąlygas investicijoms į tvarią gamybą ir vartojimą, ekologiškas prekes bei paslaugas ir investicijoms, kurios yra svarbios klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos, ir tokias investicijas skatina.

2. Šalys pripažįsta biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo svarbą ir investicijų vaidmenį siekiant šių tikslų, vadovaudamosi 1992 m. birželio 5 d. Rio de Žaneire priimta Biologinės įvairovės konvencija (toliau – CBD) ir jos protokolais, 1973 m. kovo 3 d. Vašingtone priimta Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija (toliau – CITES), kitais atitinkamais DAS, kurių šalys jos yra, ir pagal juos priimtais sprendimais.
3. Kiekviena Šalis sudaro palankesnes sąlygas investicijoms į tausų biologinių išteklių naudojimą ir biologinės įvairovės išsaugojimą ir imasi priemonių biologinei įvairovei išsaugoti, kai ji patiria su investicijomis susijusį spaudimą.
4. Šalys bendromis pastangomis siekia stiprinti savo bendradarbiavimą su investicijomis susijusiais biologinės įvairovės politikos ir priemonių aspektais atitinkamai dvišaliu ir regioniniu lygmenimis bei tarptautiniuose forumuose, įskaitant pagal CBD ir CITES.
5. Šalys pripažįsta tvarios miškotvarkos svarbą ir investicijų vaidmenį siekiant šio tikslo. Todėl kiekviena Šalis sudaro palankesnes sąlygas investicijoms taip, kad jos būtų suderinamos su miškų išsaugojimu ir tvaria miškotvarka.
6. Šalys pripažįsta jūrų biologinių išteklių ir jūrų ekosistemų išsaugojimo, tvaraus jų valdymo ir investicijų vaidmenį siekiant šių tikslų. Todėl kiekviena Šalis sudaro palankesnes sąlygas investicijoms tokiu būdu, kuris dera su jūrų biologinių išteklių ir jūrų ekosistemų išsaugojimu ir tvariu jų valdymu.

34 STRAIPSNIS

Įmonių socialinė atsakomybė ir atsakingas verslas

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu, jog investuotojai laikytųsi deramo stropumo siekdami nustatyti ir spręsti neigiamo poveikio, pavyzdžiui, aplinkai ir darbo sąlygoms, susijusio su jų veikla, tiekimo grandinėmis ir kitais verslo santykiais, problemas.
2. Šalys skatina įmones ir investuotojus taikyti įmonių socialinės atsakomybės ar atsakingo verslo praktikas siekiant prisidėti prie darnaus vystymosi ir atsakingų investicijų.
3. Šalys remia atitinkamų tarptautiniu mastu sutartų priemonių, kurias jos patvirtino ar remia, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, Jungtinių Tautų pasaulinio susitarimo, TDO trišalės deklaracijos dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika, 2011 m. EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms ir susijusių išsamaus patikrinimo gairių, sklaidą ir naudojimą.
4. Šalys Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitete keičiasi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su klausimais, kuriems taikomas šis straipsnis, įskaitant galimus būdus, kaip įmonėms ir investuotojams sudaryti palankesnes sąlygas aktyviau prisiimti įmonių socialinę atsakomybę, vykdyti atsakingo verslo praktiką ir teikti ataskaitas. Tuo tikslu Komitetas palaiko glaudžius ryšius su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, veikiančiomis įmonių socialinės atsakomybės ar atsakingo verslo srityje.

35 STRAIPSNIS

Investicijos ir lyčių lygybė

1. Šalys pripažįsta, kad įtrauki investicijų politika gali padėti didinti moterų ekonominę įgalėjimą ir lyčių lygybę, laikantis JT darbotvarkės iki 2030 m. 5-ojo darnaus vystymosi tikslo. Jos pripažįsta svarbą moterų indėliui į ekonomikos augimą joms dalyvaujant ekonominėje veikloje, įskaitant investicijas. Šalys pabrėžia savo ketinimą įgyvendinti šį Susitarimą taip, kad būtų skatinama ir stiprinama lyčių lygybė.
2. Šalys bendradarbiauja dvišaliu pagrindu ir atitinkamuose forumuose su investicijomis susijusiais lyčių lygybės politikos ir priemonių aspektais, įskaitant veiklą, kuria siekiama gerinti moterų, įskaitant darbuotojus, verslininkes ir amatininkes, gebėjimus ir sąlygas naudotis šio Susitarimo teikiamomis galimybėmis ir privalumais.

VI SKYRIUS

GINČŲ VENĖGIMAS IR SPRENDIMAS

36 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Jei šiame Susitarime aiškiai nenustatyta kitaip, Šalys siekia išspręsti visus ginčus dėl šio Susitarimo aiškinimo ir taikymo, sąžiningai surengdamos konsultacijas, kad rastų abiem pusėms priimtina sprendimą.
2. Šalis dėl konsultacijų kreipiasi kitai Šaliai pateikiamu rašytiniu prašymu, kuriame nurodomos ginčijamos priemonės ir atitinkami įsipareigojimai pagal šį Susitarimą, kurių, jos nuomone, kita Šalis neįvykdė.
3. Šalis, kuriai pateiktas prašymas surengti konsultacijas, į prašymą atsako per 10 dienų nuo jo įteikimo dienos.

Jei Šalys nesusitaria kitaip, konsultacijos surengiamos ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo įteikimo dienos ir vyksta Šalies, kuriai pateiktas prašymas, teritorijoje.

4. Konsultacijų metu kiekviena Šalis pateikia pakankamai faktinės informacijos, kad būtų galima išsamiai išnagrinėti, kaip ginčijamoji priemonė galėtų pažeisti pagal šį Susitarimą priisimtus įsipareigojimus.

Kiekviena Šalis stengiasi užtikrinti, kad konsultacijose dalyvautų jos kompetentingų valdžios institucijų darbuotojai, išmanantys klausimą, dėl kurio konsultuojamasi.

5. Konsultuodamosi klausimais, susijusiais su daugiašaliais aplinkos ar darbo susitarimais arba šiame Susitarime nurodytomis priemonėmis, Šalys atsižvelgia į TDO arba atitinkamų organų ar organizacijų, įsteigtų pagal daugiašalius aplinkos apsaugos susitarimus, teikiamą informaciją, kad būtų skatinamas Šalių ir tų įstaigų ar organizacijų darbo nuoseklumas. Kai aktualu, Šalys konsultuojasi su tais organais ar organizacijomis arba bet kuriuo kitu, jų manymu, tinkamu ekspertu ar organu.

6. Jeigu tinkama, kiekviena Šalis gali siekti pilietinės visuomenės nuomonės, kaip nustatyta 46 straipsnyje.

7. Konsultacijos ir, visų pirma, visa atskleista informacija bei pozicijos, kurių Šalys laikėsi konsultacijų metu, yra konfidencialios.

37 STRAIPSNIS

Abipusiškai sutarti sprendimai

1. Šalys gali bet kuriuo metu susitarti dėl abipusiškai sutarto bet kokio 36 straipsnyje nurodyto ginčo sprendimo.
2. Kiekviena Šalis patvirtina priemones, būtinas abipusiškai sutartam sprendimui įgyvendinti. Jeigu tokio sprendimo neįmanoma įgyvendinti iš karto, Šalys susitaria dėl pagrįsto įgyvendinimo laikotarpio.
3. Iki 2 dalyje nustatyto sutarto laikotarpio pabaigos priemonės įgyvendinanti Šalis raštu praneša kitai Šaliai apie bet kokias priemones, kurių ji ėmėsi abipusiškai sutartam sprendimui įgyvendinti.
4. Jeigu Šalims nepavyksta rasti abipusiškai sutarto sprendimo per 120 dienų nuo prašymo surengti konsultacijas įteikimo dienos arba jeigu abipusiškai sutartas sprendimas neįgyvendinamas per 2 dalyje nurodytą laikotarpį, Šalis, kuri prašė surengti konsultacijas pagal 36 straipsnį, gali prašyti kreiptis į valstybių tarpusavio arbitražą ginčui išspręsti. Šalis, kuriai įteiktas arbitražo prašymas, priima arba atmeta tą prašymą per 30 dienų nuo prašymo įteikimo dienos. Negavus atsakymo, laikoma, kad prašymas buvo atmestas.

38 STRAIPSNIS

Arbitražas

1. Šalys stengiasi susitarti dėl arbitrų kolegijos sudėties. Jeigu toks susitarimas nepasiekiamas per 30 dienų nuo prašymo dėl arbitražo priėmimo pagal 37 straipsnio 4 dalį, kiekviena Šalis per kitas 30 dienų paskiria arbitrą.

Šalių paskirti arbitrai kartu skiria kolegijos pirmininką, kuris nėra nė vienos Šalies pilietis.

2. Arbitražo kolegija objektyviai įvertina jai pateiktą klausimą. Jei Šalys nesusitaria kitaip, taikytinas darbo tvarkos taisyklės nustato arbitražo kolegija.

3. Jeigu arbitražo kolegija padaro išvadą, kad ginčijama priemonė neatitinka šio skyriaus nuostatų, Šalis atsakovė imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų atitiktį.

4. Jei Šalis, kuriai buvo įteiktas arbitražo prašymas, atmeta arbitražo prašymą arba jei arbitražo kolegijos ataskaitos nesilaikoma, Šalis, kuri prašė arbitražo, gali priimti priemones, kurios patenka į šio Susitarimo taikymo sritį ir yra proporcingos konkrečių įsipareigojimų nevykdymui.

39 STRAIPSNIS

Skaidrumas

Kiekviena Šalis nedelsdama paskelbia:

- a) prašymą surengti konsultacijas pagal 36 straipsnį;
- b) abipusiškai sutartą sprendimą pagal 37 straipsnį ir
- c) priemones pagal 38 straipsnį.

40 STRAIPSNIS

Laikotarpiai

1. Visi šiame skyriuje nustatyti laikotarpiai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis nuo kitos dienos po veiksmo, kurio atžvilgiu jie nurodyti, jei nenurodyta kitaip.
2. Kiekvienas šiame skyriuje nustatytas laikotarpis gali būti pakeistas Šalių bendru sutarimu.

41 STRAIPSNIS

Tarpininkavimo procedūra

1. Šalis bet kuriuo metu gali prašyti pradėti tarpininkavimo procedūrą dėl bet kokios Šalies priemonės, kuria, kaip įtariama, daromas neigiamas poveikis Šalių investicijoms.
2. Tarpininkavimo procedūra gali būti inicijuojama tik Šalims susitarus tarpusavyje, siekiant išnagrinėti galimybes pasiekti abipusiškai priimtina sprendimą ir apsvarstyti visas Šalių paskirto tarpininko rekomendacijas bei pasiūlytus sprendimus.
3. Šalys stengiasi rasti abipusiškai sutartą sprendimą per 60 dienų nuo tarpininko paskyrimo dienos.
4. Jei Šalys nesusitaria kitaip, visi tarpininkavimo procedūros etapai, įskaitant visas rekomendacijas ar pasiūlytus sprendimus, yra konfidencialūs. Šalis gali pavišinti aplinkybę, kad vyksta tarpininkavimo procedūra.
5. Tarpininkavimo procedūra nedaromas poveikis Šalių teisėms ir pareigoms pagal 36 ir 38 straipsnius arba pagal bet kokiame kitame susitarime nustatytas ginčų sprendimo procedūras.

VII SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS IR INSTITUCINĖS NUOSTATOS

42 STRAIPSNIS

Techninė pagalba ir gebėjimų stiprinimas siekiant sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms

1. Šalys pripažįsta techninės pagalbos ir gebėjimų stiprinimo svarbą ir įsipareigoja bendradarbiauti stiprinant investicinę aplinką Angoloje ir remiant šio Susitarimo įgyvendinimą.
2. Ta veikla vykdoma laikantis Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo priemonių taisyklių ir atitinkamų procedūrų.
3. Pagalbos prašymai turėtų būti grindžiami nustatytais poreikiais ir atitikti vidaus reformas dėl palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms. Pagalba teikiama laikantis abipusiškai sutartų sąlygų.
4. Vykdydamos Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms Komiteto veiklą Šalys:
 - a) dalijasi informacija ir peržiūri padarytą pažangą, susijusią su technine pagalba bei parama gebėjimams stiprinti įgyvendinant šį Susitarimą, ir
 - b) nustato techninės pagalbos ir gebėjimų stiprinimo poreikius.

43 STRAIPSNIS

Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetas

1. Siekdamos užtikrinti tinkamą ir veiksmingą šio Susitarimo veikimą, Šalys įsteigia Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetą, kurį sudaro abiejų Šalių atstovai.
2. Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komiteto pirmasis posėdis surengiamas ne vėliau kaip praėjus šešiams mėnesiams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos. Jei Šalių atstovai nesusitaria kitaip, po to Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetas rengia posėdžius kasmet arba nepagrįstai nedelsdamas bet kurios iš Šalių prašymu.
3. Jei Šalių atstovai nesusitaria kitaip, Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komiteto posėdžiai rengiami paeiliui Sąjungoje arba Angoloje. Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komiteto posėdžiuose dalyvaujama asmeniškai arba kitomis tinkamomis ryšio priemonėmis, kaip susitaria Šalių atstovai.
4. Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetui bendrai pirmininkauja Angolos ekonomikos ir planavimo ministras, pramonės ir prekybos ministras, o Sąjungos vardu – už prekybą atsakingas Europos Komisijos narys arba jų atitinkami paskirti asmenys.

44 STRAIPSNIS

Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komiteto funkcijos

1. Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetas:
 - a) sprendžia, kaip dar labiau stiprinti Šalių ryšius investicijų srityje;
 - b) prižiūri ir sudaro palankesnes sąlygas šio Susitarimo įgyvendinimui bei taikymui ir padeda įgyvendinti jo bendruosius tikslus;
 - c) ieško tinkamų būdų ir metodų, kaip išvengti problemų, kurių gali kilti šio Susitarimo reglamentuojamose srityse, ar jas spręsti arba kaip išspręsti ginčus, kurių gali kilti dėl šio Susitarimo aiškinimo ir taikymo;
 - d) svarsto bet kokią kitą su šio Susitarimo taikymo sritimi susijusį svarbų klausimą, dėl kurio susitaria Šalių atstovai;
 - e) svarsto pateiktas užklausas, kaip nurodyta 22 straipsnyje, bei administracinės pagalbos prašymus ir
 - f) aptaria galimus šio Susitarimo patobulinimus, visų pirma, atsižvelgdamas į patirtį ir pokyčius kituose tarptautiniuose forumuose ir pagal kitus Šalių sudarytus susitarimus.

2. Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetas savo pirmajame posėdyje priima savo darbo tvarkos taisykles.

45 STRAIPSNIS

Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komiteto sprendimai ir rekomendacijos

1. Siekiant šio Susitarimo tikslų, Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetas įgaliojamas priimti sprendimus šiame Susitarime numatytais atvejais. Tie sprendimai Šalims yra privalomi. Šalys patvirtina priemones, būtinas tiems sprendimams įgyvendinti.
2. Siekiant šio Susitarimo tikslų, Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetas gali teikti atitinkamas rekomendacijas visais šiame Susitarime aptariamais klausimais.
3. Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetas priima savo sprendimus ir teikia savo rekomendacijas bendru sutarimu.

46 STRAIPSNIS

Dialogas su pilietine visuomene

1. Šalys organizuoja dialogą su pilietine visuomene (toliau – dialogas), kad aptartų šio Susitarimo įgyvendinimą.
 2. Dialogu Šalys skatina proporcingą atstovavimą atitinkamoms suinteresuotosioms šalims, be kita ko, nevyriausybiniams organizacijoms, verslo ir darbdavių organizacijoms ir profesinėms sąjungoms, veikiančioms ekonomikos, darnaus vystymosi, socialinių reikalų, aplinkos ir kitose srityse.
 3. Dialogas organizuojamas kasmet vykstant Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komiteto posėdžiui, nebent Šalys susitaria kitaip.
 4. Dialogo tikslais Šalys teikia informaciją apie šio Susitarimo įgyvendinimą.
- Dialogo metu pareikštos nuomonės gali būti teikiamos Palankesnių sąlygų sudarymo investicijoms komitetui ir skelbiamos viešai.
5. Šalys gali nuspręsti surengti dialogą naudodamosi esamais Šalių nustatytais mechanizmais, skirtais atitinkamai pilietinei visuomenei įtraukti.

VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

47 STRAIPSNIS

Bendrosios išimtys

Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi kuriai nors Šaliai nustatyti ar vykdyti priemonės, kurios:

- a) būtinos visuomenės saugumui užtikrinti, visuomenės dorovei apsaugoti ar viešajai tvarkai palaikyti¹;
- b) būtinos žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;
- c) būtinos siekiant užtikrinti atitiktį šio Susitarimo nuostatoms neprieštaraujantiems įstatymams ar kitiems teisės aktams, įskaitant nuostatas, susijusias su:
 - i) apgaulės ir sukčiavimo prevencija arba su sutarčių nevykdymo padarinių šalinimu;

¹ Išimtys dėl visuomenės saugumo ir viešosios tvarkos gali būti taikomos tik tada, kai vienam iš pagrindinių visuomenės interesų kyla tikras ir pakankamai didelis pavojus.

- ii) asmenų privatumo apsauga tvarkant bei teikiant asmens duomenis ir su asmens dokumentų ir sąskaitų konfidencialumo apsauga;
- iii) sauga.

48 STRAIPSNIS

Saugumo išimtys

Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma:

- a) reikalaujančia, kad Šalis pateiktų informaciją, kurios atskleidimas, Šalies įsitikinimu, prieštarauja esminiems jos saugumo interesams, arba
- b) kliūtimi Šaliai imtis, jos nuomone, esminiems jos saugumo interesams užtikrinti būtinų veiksmų:
 - i) susijusių su ginklų, šaudmenų ir karinių medžiagų gamyba ar prekyba jais ir tokia prekyba bei sandoriais dėl kitų prekių ir medžiagų, paslaugų ir technologijų, taip pat susijusių su ekonomine veikla, vykdoma tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant aprūpinti karinį objektą;

- ii) susijusių su daliosiomis ir termobranduolinėmis daliosiomis medžiagomis arba medžiagomis, iš kurių jos gautos, arba
 - iii) kurių imamasi karo metu ar susidarius kitai ekstremaliai tarptautinių santykių padėčiai, arba
- c) kliūtimi Šaliai imtis veiksmų, vykdant savo įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų Organizacijos chartiją dėl tarptautinės taikos ir saugumo palaikymo.

49 STRAIPSNIS

Ryšys su Kotonu susitarimu

Jokia šio Susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai priimti tinkamas priemones pagal Kotonu susitarimą.

50 STRAIPSNIS

Trukmė

Šis Susitarimas sudaromas 20 metų laikotarpiui, kuris automatiškai pratęsiamas tolesniems tos pačios trukmės laikotarpiams.

51 STRAIPSNIS

Nutraukimas

1. Bet kuri Šalis gali pateikti kitai šio Susitarimo Šaliai pranešimą raštu apie savo ketinimą nutraukti šį Susitarimą. Pranešimas Sąjungai siunčiamas Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui, o pranešimas Angolai siunčiamas Angolos Užsienio reikalų ministerijai, Tarptautinio bendradarbiavimo nacionaliniam direktoriui.
2. Šio Susitarimo nutraukimas įsigalioja praėjus šešiems mėnesiams nuo tos dienos, kai kita Šalis gauna 1 dalyje nurodytą pranešimą.

52 STRAIPSNIS

Teritorinė taikymo sritis

1. Šis Susitarimas taikomas:
 - a) Sąjungos atveju – teritorijoms, kurioms taikomos Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo pagal tose Sutartyse nustatytas sąlygas, ir

b) Angolos atveju – teritorijoms, kuriose Angola turi suverenitetą ar suverenias teises pagal tarptautinę teisę ir jos vidaus teisę, įskaitant sausumos teritoriją, vidaus vandenį, teritorinius vandenį ir oro erdvę virš jų, taip pat greta teritorinės jūros esančias jūrų teritorijas, įskaitant jūros dugną, kontinentinį šelfą ir atitinkamą podirvį.

2. Nuorodos į terminą „teritorija“ šiame Susitarime suprantamos pagal 1 dalį.

3. Patikslinama, kad šiame straipsnyje pateiktos nuorodos į tarptautinę teisę, visų pirma, apima 1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje priimtą Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją. Jei nacionalinė teisė neatitinka tarptautinės teisės, vadovaujamasi pastarąja teise.

53 STRAIPSNIS

Daliniai pakeitimai

Šalys gali raštu susitarti iš dalies pakeisti šį Susitarimą. Tokie daliniai pakeitimai įsigalioja pagal 57 straipsnį.

54 STRAIPSNIS

Naujos Europos Sąjungos valstybės narės įstojimas

1. Sąjunga Angolą informuoja apie bet kokią trečiosios valstybės prašymą tapti Sąjungos valstybe nare.
2. Sąjunga Angolai praneša apie bet kurios Sutarties dėl trečiosios valstybės stojimo į Sąjungą įsigaliojimą.

55 STRAIPSNIS

Teisės ir pareigos pagal šį Susitarimą

Nė viena šio Susitarimo nuostata nereiškia, kad asmenims suteikiama teisių ar nustatoma pareigų, išskyrus pagal tarptautinę viešąją teisę nustatytas Šalių tarpusavio teises ir pareigas, ar kad leidžiama šiuo Susitarimu tiesiogiai remtis Šalių vidaus teisinėse sistemose.

56 STRAIPSNIS

Nuorodos į įstatymus ir kitus susitarimus

1. Jei nenurodyta kitaip, kai daroma nuoroda į Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus, laikoma, kad tie įstatymai ir kiti teisės aktai apima ir jų dalinius pakeitimus.
2. Kai šiame Susitarime daroma nuoroda į tarptautinius susitarimus arba kai tokie susitarimai įtraukiami į šį Susitarimą (visa apimtimi ar iš dalies), laikoma, kad jie apima ir dalinius pakeitimus ar juos pakeitusius susitarimus, abiem Šalims įsigaliojusius šio Susitarimo pasirašymo dieną ar vėliau. Jeigu dėl tokių dalinių pakeitimų ar esamus susitarimus pakeitusių susitarimų iškyla su šio Susitarimo įgyvendinimu ar taikymu susijęs klausimas, Šalys bet kurios iš jų prašymu gali prireikus surengti tarpusavio konsultacijas, kad rastų abipusiškai priimtina sprendimą.

57 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Šis Susitarimas įsigalioja antro mėnesio po to, kai Šalys pasikeičia raštiškais pranešimais, kuriais patvirtina įvykdžiusios savo atitinkamus taikytinus teisinius reikalavimus ir užbaigė procedūras, kad šis Susitarimas įsigaliotų.

2. 1 dalyje nurodyti raštiški pranešimai siunčiami Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui ir Angolos Užsienio reikalų ministerijai, Tarptautinio bendradarbiavimo nacionaliniam direktoriui.

58 STRAIPSNIS

Kalbos ir autentiški tekstai

Šis Susitarimas parengiamas dviem egzemplioriais airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakių, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis; kiekvienas tekstas yra vienodai autentiškas.

TAI PATVIRTINDAMI šį Susitarimą pasirašė tinkamai įgalioti atstovai.

Priimta metų d.

Europos Sąjungos vardu

Angolos Respublikos vardu